

Paletes a l'alça

Salaries de luxe i un espectacular increment dels accidents laborals són la cara i la creu que defineixen actualment el sector de la construcció. La falta de professionals especialitzats ha fet de marbristes i paletes objecte de fitxatges daurats entre les constructores.

Sílvia Monfort/Albert Vicent

Quatre-centes mil pessetes al mes és un bon salari. Superior al que correspon al vice-president de les Corts valencianes, per exemple. És el sou que s'ha arribat a pagar a Madrid per un marbrista especialitzat, tot un senyal de com s'han disparat les remuneracions en el sector de la construcció. El boom de l'edificació i la manca de professionals especialitzats s'han conjugat en un sector que passa per moments daurats.

Després d'una dècada de crisi, la construcció va començar a revifar a partir del 1985. Això produí un continuat descens de l'atur i un major consum de ciment. El darrer exercici ha significat un augment del 10 per cent del sector respecte del 1987 i el volum de producció en l'estat va arribar als 3.962 milions de pessetes, mentre les perspectives del present any indiquen que continuarà el creixement. Les obres de l'Expo-92 a Sevilla i l'adequament de Barcelona per a rebre els Jocs Olímpics ha comportat que es construïxin edificis d'oficines, hotels, carreteres, aeroports, i vivendes a pesar de la falta de sòl real. Així i tot, els experts apunten que la dinàmica constructora no s'acabarà el 1992 sinó que la tendència és la de generar noves iniciatives, tant en vivendes com en obra civil.

Falten paletes

La conjuntura que travessa el sector ha revertit en un creixement en la demanda de mà d'obra, sobretot especialitzada i que, en ser escassa, aquesta es faci pagar a preu d'or. L'any passat, l'atur a la construcció va descendir en un 11,6 per cent i va crear el 22 per cent de tots els llocs de treball originats des del 1985.

Això no obstant, la població que ara treballa en les constructores no respon al perfil desitjable. La majoria dels treballadors sobrepassen els 50 anys, i la resta es troba entre els 18 i els 25 anys i ocupa categories de peó o d'aprenent. Falta, però, tot un sec-

La crisi ha tocat fons. Les constructores es disputen els paletes.

tor de treballadors de trenta anys que és on es concentren els professionals especialitzats.

¿Quines són les causes que motiven aquest buit? D'una banda, el desprestigi social amb què són vistes ocupacions com encofrador, paleta, operador de grua o marbrista. I de l'altra, la ressaca motivada per la crisi que atacà el sector els darrers 10 anys.

En opinió de José de la Casa i Juan Manuel Fuentes, representants de la Federació de la Construcció de CCOO, els efectes de la crisi estan eixint a la llum ara. «Durant els anys de la crisi, les grans empreses es desfan de les seues plantilles fixes i exigeixen als treballadors que es donen d'alta en la Seguretat Social com a treballadors autònoms per accedir als llocs de treball». Els portaveus de Comissions Obreres pensen que si s'hagués dut a terme una política de formació i reciclatge dels treballadors aturats, aquests no haurien fugit cap a altres professions, informa Francesc M. Anton.

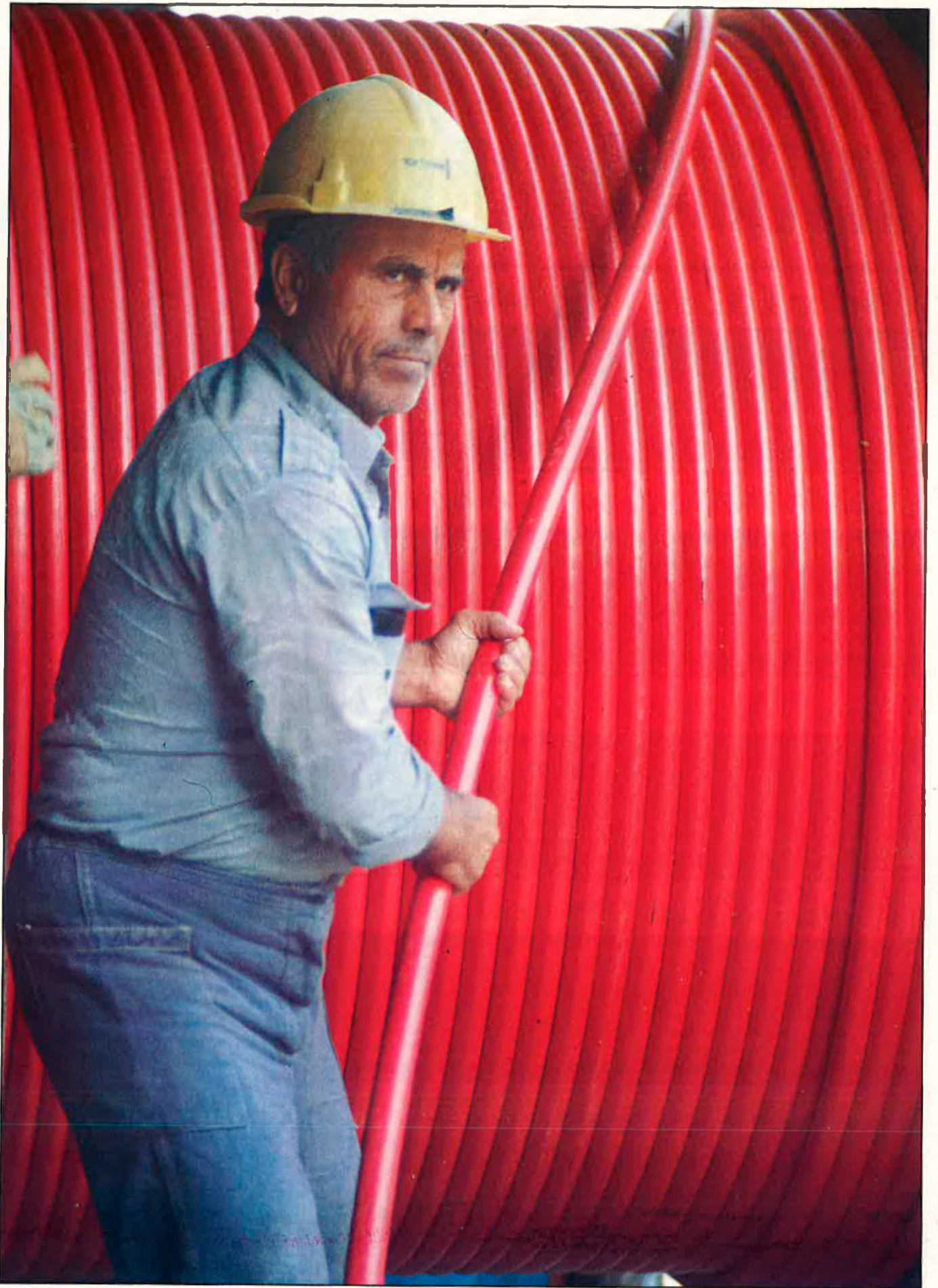
Alacant ha estat, en aquest sentit, un bon exemple: el sector arribà a tenir 38.000 treballadors el 1977 i a finals de la crisi baixà a 19.000, és a dir,

el 50 per cent de la població activa de la construcció quedà desocupada. Ara es nota la mancança. A Castelló el sector reclama aproximadament 1.000 treballadors especialitzats —alicatadors, quadres mitjans, capataços, etc.— per a poder accelerar la reactivació del mercat. Segons José Roca Vallés, president de la Confederació d'Empresaris de Castelló, a aquest factor s'afegeix la falta de sòl urbà a preu adequat, amb el consegüent augment dels preus. En aquesta situació, els empresaris es veuen obligats a incrementar els esforços si volen complir els terminis d'entrega, informa Teresa Violeta.

A València la situació és semblant i en cercles de constructors s'apunta que les vivendes d'alt standing són les més perjudicades per la falta d'especialistes.

Torna l'emigració

El creixement del volum de negocis de les constructores ha motivat la reaparició del fenomen de la immigració de mà d'obra. Si bé en els darrers anys s'havia donat un reflux de població cap a les terres d'origen, la fal-

RAFA GIL

Primavera

NOVETATS en LLIBRES

<p>edicions 62 s/a</p> <p>COMBAT D'INCERTESES. DIETARI DE RECORDS Oriol Bohigas Biografies i memòries, 11 L'autor, amb un llibre intel·ligent i ple d'interès, resol l'ús de la memòria, combinant hàbilment el «dietari» amb l'«autobiografia».</p>	<p> Editorial Laia</p> <p>ELS SANTS INOCENTS Josep Ma. Illa El Mirall i El Temps Una novel·la sobre la vida mallorquina en els anys 50.</p>
<p>Edicions B BROMERA</p> <p>EL MISTERIÓS PUNYAL DEL PIRATA Joan Pla Col·lecció Espurna, 3. Els amics de la colla volen resoldre uns estranys enigmes relacionats amb un pirata fantasmagòric.</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p> <p>ALFABET Josep Palàcios Col·lecció Narrativa, 7 A mig camí entre Poe i Borges. 26 relats inquietants que consagren un gran escriptor. Un llibre extraordinari que els lectors informats esperen de fa temps.</p>
<p> GREGAL I LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p> <p>VAIXELL DE NEU Ferran Cremades i Arlandis Gregal Juvenil, 29 Il·lustracions Francesc Santjana Vaixell de neu és un text preciós, teixit curosament amb el cotó-en-pèl dels records i amb el llenguatge de la sensibilitat.</p>	<p> LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p> <p>EL RIU ESBORRA EL MEU RASTRE Othmar Franz Lang Col·lecció Cronos. La història d'Ishi, el darrer indi de la seva ètnia, confrontant amb la civilització de l'home blanc.</p>
<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p> <p>PAÍS I ESTAT: LA QUESTIÓ VALENCIANA Alfons Cucó Sèrie «La Unitat», 134 Una reflexió profunda sobre la nostra identitat col·lectiva i sobre les expectatives que se li obren al poble valencià en aquest decisiu tombant de segle.</p>	<p> curial</p> <p>ONOMASTICÓN CATALONIAE Dirigit per Joan Coromines Vol. I: <i>Toponímia antiga de les Illes Balears</i>. A cura de Joan Coromines i J. Mascaró Passarius. Recull de tots el noms de lloc i de persona antics i moderns, emprats en el domini lingüístic català.</p>
<p> Edicions Proa</p> <p>EL JARDÍ DELS SET CREPUSCLES Miquel de Palol Il·lustració de Raimon Sunyer (3 volums). A tot vent 273-274-275.</p>	<p> UNIVERSITAT DE VALÈNCIA</p> <p>L'ORACIÓ COMPOSTA (I): LA COORDINACIÓ Ma. Josep Cuenca Biblioteca Lingüística Catalana.</p>

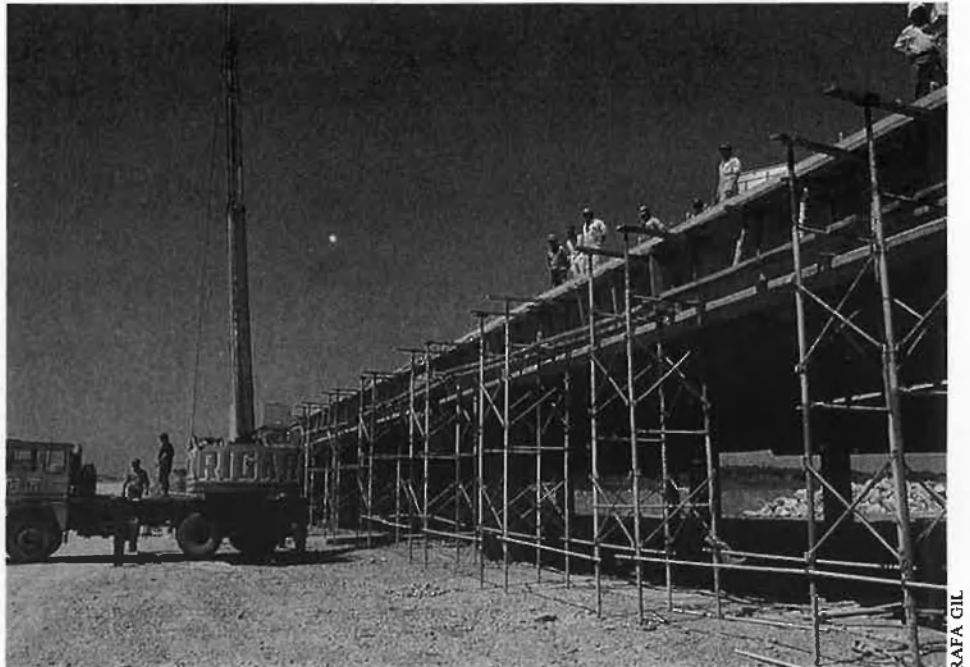
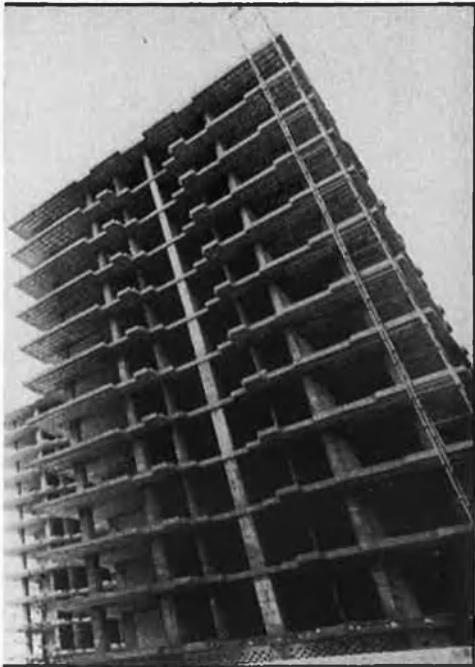
Les vivendes d'alt standing, les més afectades per

ta d'especialistes i l'increment dels sous —un oficial de primera, fora de conveni i de jornada pot treure's més de 300.000 pessetes al mes— fan que torni a reviscolar el fenomen amb treballadors provinents de Castella, Extremadura, Múrcia i les províncies més orientals d'Andalusia.

Per a la patronal de la construcció, aquestes contractacions es fan en òptimes condicions per als treballadors. «Els sous estan per sobre de les 250.000 pessetes, viuen en cases de lloguer o en pisos reservats per als constructors en les mateixes obres i, fins i tot, gaudeixen d'una dona que els neteja la casa una vegada a la setmana», assegura Ramon Jerez, president de la patronal de la construcció a Alacant (FECIA). «No hi ha els barracons, això pertany als anys seixanta i l'actual legislació no ho permet».

En Comissions Obreres, però, afirmen que això no és cert. Les condicions de vida dels treballadors vinguts de fora són tercermundistes, dormen en barraques o en la mateixa obra en habitacions sense finestres i sense lluir. No tots gaudeixen de sous elevats i la majoria de les vegades cobren salaris inflats artificialment per les parts proporcionals de les vacances, pagues, beneficis i indemnitzacions. El mateix sou que cobrarien si els paguessin les dietes i els escars, segons recull el conveni del sector.

A falta de condicions generals, els sindicats afegeixen la de mesures de

RAFA GIL

la falta d'especialistes.

Les obres públiques han incrementat la facturació del sector de la construcció.

seguretat, que, acompanyades de la falta de formació, ha disparat el nombre d'accidents laborals. La construcció va perdre en tot l'estat, segons xifres oficials, 302 treballadors el 1988, i en el primer trimestre del 1989 ja s'ha arribat a la xifra de 87 accidents mortals.

Pel que fa a Catalunya, la construcció va experimentar el 1988 un increment d'accidents laborals del 59 per cent respecte al 1987. Segons CCOO, la suma de tots els accidents produïts en el sector representa el 13,84 per cent dels de tot Catalunya, mentre els sinistres mortals aporten el 26 per cent dels registrats l'any pasat en aquesta comunitat autònoma. Al País Valencià, l'increment ha estat del 30 per cent, i la corba ascendent s'ha detingut gràcies a la campanya sobre higiene i seguretat en el treball mampresa per la Conselleria de Treball. Cal destacar, però, que el 90 per cent dels accidents laborals els pateixen els treballadors immigrants que, per a guanyar sous respectables, es veuen obligats a allargar la jornada laboral i a treballar a ritmes accelerats.

Dignificar la professió

Dignificar tots els oficis relacionats amb la construcció és, segons la patronal i els sindicats, el punt de partida per a entrar en una nova etapa on l'oferta i la demanda de mà d'obra quedin equilibrades i es posi fi al coll d'ampolla que actualment afecta al sector.

Per a José Luis Julián, gerente de la Cambra de Contractistes de la Comunitat Valenciana, «s'ha d'acabar amb el fet que la construcció siga una ocupació pont entre l'agricultura i el sector dels serveis».

En aquest sentit, UGT de Catalunya demana que se'ls doni participació en la posada en marxa de cinc escoles de formació estable (dues a Barcelona i les altres en cadascuna de les altres províncies), tant de construcció com dels subsectors implicats, com ara la fusteria. La UGT, CCOO i la Federació d'Empresaris de la Construcció (FEC) demanen que l'administració traspassi el salari que es descompta al treballador en concepte de formació i que aquest serveixi per a finançar les escoles. De la mateixa manera volen que s'aparque l'actual política de curssets d'un mes de durada i que s'ampliïn a cursos de tres anys: al primer curs es faria una formació permanent, al segon hi hauria formació en l'obra i al tercer es farien pràctiques amb el compromís que quan acabessin tinguessin col·locació.

L'opinió dels sindicats és que el sector en conjunt pot afrontar la demanda de mà d'obra que hi ha actualment, però no serà possible si es concentra la realització de les obres en un curt terme de temps. De la mateixa manera, diuen que no és necessària la participació d'empreses estrangeres, perquè l'oferta interior és suficient i, a més, s'ha de donar l'oportunitat a les petites i mitjanes empreses i repartir millor el treball. En aquest sentit, cal

destacar que els crèdits per a les empreses constructores de dimensió més reduïda s'han incrementat en un 27 per cent el 1988, fins arribar a 1,7 bilions de pessetes.

La falta de professionals especialitzats es veu agreujada per la de càrrecs intermedis, com ara aparelladors o enginyers tècnics, cosa que està provocant que algunes empreses contractin estudiants sense la carrera acabada. En aquest sentit, les previsions de la Cambra de Contractistes de la Comunitat Valenciana apunten el fet que, en els pròxims quatre anys, la demanda doblarà l'oferta que la Universitat te previst llançar al mercat de treball. «S'estan desenvolupant converses amb les escoles d'enginyers i d'arquitectura per tal d'estudiar una acceleració dels estudis que permeta pal·liar aquesta mancança», afirma José Luis Julián. «Quant a la resta de professions implicades en la construcció, és urgent la posada en marxa d'escoles taller».

Finalment, l'Instituto Nacional de Empleo (INEM), en col·laboració amb la patronal del sector Servicio de Empresas de Obras Públicas de Ambito Nacional (SEOPAN), han decidit posar en marxa un pla d'urgència per a formar especialistes en sis mesos. SEOPAN acompanyarà aquests curssets amb una campanya dirigida a la joventut per a modificar la imatge que la professió té entre els futurs operaris. Les perspectives son òptimes en un sector al qual l'atur, avui per avui, és una utopia. □